

Commissie Zorgvuldig Bestuur

CZB/KL/KBO/2021/452b

BETREFT: aanrekenen van kosten in een basisschool.

1. PROCEDURE

1.1. Verzoekster

Mevrouw (X), ouder.

1.2. Verweerder:

Schoolbestuur: (Y).

School: (Z).

1.3 CZB

1.3.1. Antecedenten

Voor de antecedenten in het dossier en de desbetreffende regelgeving wordt verwezen naar de beslissing CZB/KL/KBO/2020/452.

De klacht in dit dossier is gericht tegen inbreuken inzake het aanrekenen van kosten in een basisschool, meer in het bijzonder het niet ter beschikking stellen van gratis materialen nodig om de eindtermen te bereiken of de ontwikkelingsdoelen na te streven (conform de lijst met materialen van het Decreet Basisonderwijs) en het gebrek aan transparantie in het kostenbeleid van de school, doordat bij het aanrekenen van kosten fouten niet worden rechtgezet, bij een aantal kosten onvoldoende verantwoording wordt gegeven en het vrijwillig karakter van de door de school gevraagde vrije gift niet voldoende gegarandeerd is.

Na de betrokken partijen te hebben gehoord tijdens haar zitting van 14 december 2020, kwam de Commissie tot de volgende beslissing:

“Allereerst merkt de Commissie op dat de verwerende partij alle verantwoordelijkheid lijkt te leggen bij de directie van de betrokken school, die niet ter zitting aanwezig was en geen verweer kon voeren. De Commissie benadrukt echter dat hoe dan ook het schoolbestuur de eindverantwoordelijkheid heeft en verantwoordelijk blijft voor de naleving van de regelgeving.

De Commissie stelt vast dat het schoolmateriaal dat nodig is om de eindtermen te bereiken of de ontwikkelingsdoelen na te streven (conform de lijst met materialen van het Decreet

Basisonderwijs) in het schooljaar 2019-2020 niet op de school ter beschikking werd gesteld aan de leerlingen. Op dit punt is de klacht gegrond. De Commissie neemt evenwel akte van het feit dat de school inmiddels inspanningen heeft gedaan om dit schoolmateriaal te bestellen en ter beschikking te stellen aan de leerlingen. De Commissie vraagt dat de verwerende partij aantoont (d.m.v. bestelbonnen, aankoopbewijzen, facturen...) dat de materialen daadwerkelijk werden besteld en op de school aanwezig zijn.

Het beleid van de school inzake haar facturatie is voor de Commissie omwille van een gebrek aan transparantie ontoelaatbaar. De verzoekster ontving noch naar aanleiding van haar vragen om verduidelijking noch via een op het einde van het schooljaar opgestelde transparante en correcte eindafrekening, de verantwoording waar zij recht op had. Op dit punt is de klacht gegrond. De Commissie stelt vast dat de verwerende partij zich engageert om aan de verzoekster een transparante en correcte eindfactuur te bezorgen en om vanaf het huidige schooljaar 2020-2021 de nodige inspanningen te leveren om te zorgen voor het transparant en informatief karakter van de facturatie. De Commissie verwacht dat de verwerende partij zo spoedig mogelijk de definitieve eindafrekening voor het schooljaar 2019-2020 aan de verzoekster bezorgt, zodat de verzoekster duidelijke antwoorden krijgt op haar vragen en bemerkingen. Daarnaast verwacht de Commissie dat de verwerende partij een modelrekening overmaakt teneinde het transparant karakter van haar nieuwe facturatiemethode aan te tonen.

Voor het schooljaar 2019-2020 was het maximumbedrag dat voor het lager onderwijs kon worden aangerekend op de scherpe maximumfactuur 90,00 EUR. Het is de school toegelaten om voorschotten op deze maximumfactuur te vragen, voor zover deze verrekend worden met effectieve kosten die de school maakt en de ouders zicht krijgen op deze effectieve kosten.

Het door de school gehanteerde systeem inzake de vrije gift garandeert in zijn huidige vorm niet de vereiste vrijwilligheid. Op dit punt is de klacht gegrond. Om geloofwaardig te maken dat ouders in volle vrijheid kunnen kiezen voor deze gift al dan niet te betalen, dient de school werk te maken van een voldoende transparante regeling en communicatie hieromtrent. Het past ook niet dat de school zelf op gestructureerde wijze de solidariteitsbijdragen int of op enige andere wijze via bijvoorbeeld het schoolreglement de indruk wekt dat ouders verplicht zijn om dergelijke bijdragen te betalen of dat er enige gevolgen voor de ouders of de leerling zouden verbonden zijn aan het niet-betalen van deze bijdragen. Bovendien is het voor de Commissie onduidelijk welke entiteit (de school of het oudercomité?) deze giften int en beheert. Ook hier dient de verwerende partij meer duidelijkheid in te scheppen.

De Commissie wenst tot slot dat de verwerende partij een algehele verbetering met betrekking tot het aanrekenen van kosten in haar organisatie aantoont. In dat verband verwacht de Commissie dat de verwerende partij haar meedeelt in welke zin zij, rekening houdend met de overwegingen van de Commissie, en na daartoe te hebben overlegd met de schoolraad, het schoolreglement zal aanpassen. De verwerende partij wordt verzocht een voorstel van aangepast schoolreglement voor te leggen, samen met de verslagen van de schoolraad waaruit het vereiste overleg daarover blijkt.

De klacht is in de aangegeven mate gegrond.”

(CZB/KL/KBO/2020/452)

Van de verwerende partij werd gevraagd zo spoedig mogelijk en uiterlijk binnen de 2 maanden na de ontvangst van de beslissing van de Commissie mee te delen hoe het aan de beslissing van de Commissie gevolg heeft gegeven of plant te geven.

1.3.2. Reactie van de verwerende partij na de beslissing van 14 december 2020

1.3.2.1. Per e-mail van 22 april 2021 bezorgde de verwerende partij aan het secretariaat van de Commissie een verweerschrift (+ bijlagen), met daarin een beschrijving van de initiatieven die zij al ondernomen heeft of in de toekomst nog zal ondernemen om tegemoet te komen aan de beslissing van de Commissie.

De verwerende partij stelt dat ze sinds de directiewissel als bestuur meer controle heeft over de gang van zaken binnen de school, waardoor ze een aantal rechtzettingen (o.m. in het kader van haar financiële werking) heeft kunnen doorvoeren.

Zo wijst zij erop dat nu in iedere vestiging het schoolmateriaal aanwezig is dat gratis door de school dient te worden ter beschikking gesteld.

Daarnaast heeft het bestuur inspanningen geleverd om de nieuwe directieleden een speedcursus facturatie te verlenen. De verwerende partij wijst er verder op 3 betaalmomenten per schooljaar te voorzien. Zij legt ook een e-mail voor waarmee ouders meer verduidelijking werd geboden inzake de facturatie.

De exclusiviteitsbijdrage wordt niet meer aangerekend en van zodra dit mogelijk is wil men los komen van het systeem van vrijwillige giften.

De verwerende partij bezorgt ter illustratie de volgende stukken als bijlage bij haar verweerschrift:

- Communicatie rond het schoolmateriaal dat de school gratis ter beschikking stelt
- Communicatie met de ouders betreffende de maximumfactuur
- Communicatie rond het afschaffen van de exclusiviteitsbijdrage
- Verslag schoolraad dd. 29 maart 2021
- Facturen aankoop schoolmateriaal

1.3.2.2. Bovenvermeld verweerschrift en bijlagen van de verwerende partij werden op de zitting van 14 juni 2021 van de Commissie Zorgvuldig Bestuur besproken. Op 12 juli 2021 deelde de Commissie aan de verwerende partij haar beoordeling van deze stukken mee middels een aangetekend schrijven.

Wat betreft de kosten ten laste van de school, leidde de Commissie allereerst uit de overgemaakte facturen af dat de ontbrekende kosteloos ter beschikking te stellen schoolmaterialen, inmiddels besteld werden. De Commissie stelde evenwel het niet passend te vinden dat expliciet werd gecommuniceerd aan de ouders dat zij materialen die de school gratis moet aanbieden, vrijblijvend zelf kunnen aanschaffen, omdat dit een zekere druk legt op ouders om hiervoor toch zelf in te staan en een stigmatiserend effect dreigt te hebben ten opzichte van ouders die daarvoor niet de financiële middelen kunnen of willen vrijmaken. Waar de verwerende partij blijkens haar antwoord aan de ouders vroeg om hun kind te voorzien van een laptop vanaf het derde leerjaar, wees de Commissie erop dat ook computers zijn opgenomen in de lijst met materialen die nodig zijn om de eindtermen te bereiken of de ontwikkelingsdoelstellingen na te streven en die de school gratis moet ter beschikking stellen. De Commissie vroeg de verwerende partij dan ook om werk te maken van aangepaste communicatie en de Commissie hieromtrent te informeren.

Wat betreft het onderdeel ‘transparantie in facturatie’ stelde de Commissie vooreerst vast dat de voorgelegde e-mail aan de ouders met uitleg over de besteding van het bedrag van de maximumfactuur, ouders nog geen voldoende zicht biedt op welke concrete activiteiten tegen

welke concrete kost vervat zitten onder de maximumfactuur. De Commissie herhaalde in dat verband ook dat aan de ouders uiterlijk op het einde van het schooljaar een gedetailleerde eindafrekening moet worden bezorgd die hen duidelijkheid biedt over de effectieve kost van activiteiten en diensten waaraan de in de loop van het schooljaar opgevraagde bijdragen besteed werden, waarbij moet worden overgegaan tot een terugbetaling van teveel betaalde voorschotten.

Waar de Commissie in haar beslissing van 14 december 2020 had gevraagd om de verzoekende partij zo spoedig mogelijk een gedetailleerde eindafrekening voor het schooljaar 2019-2020 over te maken, stelde de Commissie vast dat door de verwerende partij geen enkele duidelijkheid werd geboden of dit effectief gebeurd is.

Wat de gevraagde bijdragen voor de schaatsuitstap, de zwemlessen en het busvervoer betreft, merkte de Commissie op dat door de verwerende partij weinig concrete informatie werd voorgelegd en dat uit de overgemaakte stukken niet kon worden afgeleid of er gedetailleerde duidelijkheid werd verschaft inzake de kosten van de geleverde diensten en activiteiten.

Wat het systeem inzake de vrije gift betreft, stelt de Commissie vast dat uit het antwoord van de verwerende partij geen wijziging van de werkwijze inzake het opvragen van vrijwillige giften blijkt. Er is enkel een voornemen om zo snel mogelijk 'los te komen van de vrijwillige giften'.

De Commissie had de verwerende partij in het kader van een algehele verbetering van het kostenbeleid gevraagd om mee te delen in welke zin het schoolreglement, na daartoe te hebben overlegd met de schoolraad, zou aangepast worden. In het voorgelegde verslag van de schoolraad van 29 maart 2021 bleek onder punt 4 'Schoolreglement 2022 => wijzigingen verwacht?' het volgende te zijn vermeld: 'Te bekijken: maar enkel verduidelijkingen, geen grote wijzigingen'. De Commissie diende vast te stellen dat haar geen voorstel van aangepast schoolreglement, samen met de verslagen van de schoolraad waaruit het vereiste overleg daarover blijkt, werd voorgelegd.

Rekening houdend met bovenvermelde elementen, was de Commissie van oordeel dat er geen passend gevolg aan haar beslissing van 14 december 2020 was gegeven.

De Commissie vroeg dan ook in haar schrijven van 12 juli 2021 aan verwerende partij om uiterlijk tegen 31 augustus 2021 de volgende stappen te zetten en de Commissie hieromtrent te informeren middels de nodige stukken:

- *Het aanpassen van de communicatie naar de ouders met betrekking tot de materialen die kosteloos door de school moeten worden ter beschikking gesteld. Het voorleggen aan de Commissie van deze aangepaste communicatie.*
- *Het bezorgen aan de in dit dossier betrokken ouder van een gedetailleerde eindafrekening voor het schooljaar 2019-2020. Het voorleggen aan de Commissie van deze eindafrekening en de correspondentie terzake met de betrokken ouder.*
- *Het voorleggen aan de Commissie van een transparante modelrekening die vanaf het schooljaar 2020-2021 wordt gehanteerd en ouders duidelijkheid biedt omtrent de door de school aangerekende bijdragen.*
- *Het verschaffen van de gevraagde duidelijkheid aan de betrokken ouder inzake de kosten voor de schaatsuitstap, de zwemlessen, het busvervoer voor deze zwemlessen en*

het middagtoezicht. Het voorleggen aan de Commissie van de correspondentie terzake met de betrokken ouder.

- *Het aanpassen van het beleid inzake de vrije giften, waarbij het vereiste vrijwillige karakter gegarandeerd wordt, en de Commissie daarover informeren middels het voorleggen van de nodige stukken. Het overmaken aan de Commissie van heldere informatie over door welke entiteit de giften worden geïnd en wie het beheer heeft over deze gelden.*
- *Het aanpassen van het schoolreglement op het vlak van het aanrekenen van kosten, na daarover voorafgaand te hebben overlegd met de schoolraad, en het voorleggen aan de Commissie van een voorstel van aangepast schoolreglement, samen met de verslagen van de schoolraad waaruit het vereiste overleg daarover blijkt.*

1.3.2.3. Op 31 augustus 2021 bezorgt de verwerende partij per e-mail een antwoord met bijbehorende stukken op het schrijven van de Commissie van 12 juli 2021 .

Allereerst benadrukt de verwerende partij dat de school zelf de materialen voorziet om de eindtermen te bereiken. Ter illustratie hiervan verwijst de verwerende partij naar het schoolreglement, waaruit de regel dat ouders vrijblijvend materialen kunnen aanschaffen is verwijderd.

Verder maakt de verwerende partij een eindafrekening over, samen met (model)voorbeelden van schoolfacturen en eindafrekeningen.

Wat de effectief gemaakte kosten betreft, maakt de verwerende partij facturen van het zwembad over en uitbetalingen van de personeelsleden.

Verder verwijst de verwerende partij opnieuw naar het schoolreglement om aan te tonen dat het systeem van de vrijwillige giften volledig uit het schoolreglement werd verwijderd.

Tot slot toont de verwerende partij aan dat de gevraagde aanpassingen aan het schoolreglement werden doorgevoerd en dit na raadpleging van de schoolraad. Hiervoor verwijst de verwerende partij opnieuw naar het verslag van de schoolraad van 29 maart 2021.

De verwerende partij bezorgt ter illustratie de volgende stukken aan het secretariaat van de Commissie:

- Berekening eindafrekening
- Bestelling basismaterialen
- Facturen zwembad
- Verslag schoolraad 29 maart 2021
- Schoolreglement 2020-2021
- Uitbetaling personeelsleden
- Voorbeelden van: bijlage schoolfactuur, eindafrekening, schoolfactuur en uittreksel terugbetaling

2. ZITTING COMMISSIE

2.1. Datum en uur: 14 juni 2021 en 6 september 2021.

2.2. Kamer

Kamer bevoegd voor het basisonderwijs.

2.3. Commissieleden

De Commissie is in overeenstemming met artikel VII.2 Codificatie sommige bepalingen voor het onderwijs en de ministeriële besluiten van 14 juli 2015 en 21 mei 2019 betreffende de samenstelling van de Commissie Zorgvuldig Bestuur als volgt geldig samengesteld:

De heer Bengt Verbeeck, voorzitter.

Ivo Van Genechten, Rita Lambregts, Luc Faes en Paul De Cock, leden.

2.4 Stemming

De Commissie heeft na beraadslaging eenparig de volgende conclusies opgesteld inzake bevoegdheid en beslissing.

3. BESLISSING VAN DE COMMISSIE

3.1. Regelgeving

** Codificatie sommige bepalingen voor het onderwijs van 28 oktober 2016.*

Artikel VII.5

De Commissie beslist over de gegrondheid van klachten van belanghebbenden inzake :

1° de internationaalrechtelijke en grondwettelijke beginselen inzake de kosteloosheid van het onderwijs, de beginselen vermeld in artikel 27 van het decreet Basisonderwijs van 25 februari 1997, ... en de bijdrageregeling bedoeld in artikel 27bis en 27ter, § 1, van het decreet Basisonderwijs van 25 februari 1997;

2° ...

3°

Wanneer zij oordeelt dat een klacht gegrond is, kan zij beslissen om :

1° een gedeeltelijke terugbetaling van het werkingsbudget van de betrokken school of centrum, het betrokken centrum voor leerlingenbegeleiding of de betrokken school voor deeltijds kunstonderwijs op te leggen. De terugvordering of inhouding kan echter niet meer bedragen dan 10 procent van dat werkingsbudget en kan er niet toe leiden dat het aandeel in het werkingsbudget dat bestemd is voor personeelsaangelegenheden in absolute cijfers kleiner wordt dan wanneer de maatregel niet zou getroffen zijn;

2° ...

Deze sanctie wordt slechts uitvoerbaar de dag nadat de termijn om beroep in te stellen bij de Vlaamse regering verstreken is.

Voorafgaandelijk aan het opleggen van een sanctie nodigt de Commissie het betrokken schoolbestuur of het betrokken bestuur uit om de bestreden rechtshandeling in te trekken of te herzien of in een passende genoegdoening te voorzien.

** 25 februari 1997 - Decreet basisonderwijs*

Artikel 27

In de door de gemeenschap gefinancierde of gesubsidieerde basis-, kleuter- of lagere scholen kan geen direct of indirect inschrijvingsgeld worden gevraagd. Evenmin kunnen er bijdragen worden gevraagd voor kosten die gemaakt worden om een eindterm te realiseren of een ontwikkelingsdoel na te streven.

De lijst met materialen die bij gebruik kosteloos ter beschikking dienen gesteld te worden om de eindtermen te realiseren of de ontwikkelingsdoelen na te streven, vormt een bijlage 1 bij dit decreet.

Artikel 27bis

§ 1. Het schoolbestuur kan aan de ouders een bijdrage vragen voor :

1° activiteiten die niet noodzakelijk zijn voor het realiseren van de eindtermen of het nastreven van de ontwikkelingsdoelen;

2° verplichte materialen die niet begrepen zitten onder artikel 27 en waarvan de ouders het te besteden bedrag niet zelf kunnen bepalen;

3° meerdaagse extra-muros activiteiten.

§ 2. Voor de berekening van het maximumbedrag van de bijdrage, vermeld in § 1, 1° en 2°, wordt vanaf 1 september 2015 uitgegaan van de volgende basisbedragen per schooljaar:

- voor het kleuteronderwijs: 40 euro;

- voor het lager onderwijs: 80 euro.

Deze basisbedragen zijn per schooljaar aanpasbaar op basis van de gezondheidsindex van de maand maart van hetzelfde kalenderjaar waarin het schooljaar in kwestie begint volgens de volgende formule:

$N_x = \text{basisbedrag} (C_x/100,60);$

waarbij:

N_x gelijk is aan het geïndexeerde bedrag voor schooljaar x-y;

C_x de gezondheidsindex is van de maand maart van hetzelfde kalenderjaar (x) waarin het schooljaar begint;

100,6 de gezondheidsindex is van de maand januari 2014.

Hierbij wordt N_x afgerond naar het hoger gelegen geheel getal dat een veelvoud is van vijf.

§ 3. In afwijking van § 1, 2°, kan het schoolbestuur beslissen om de bijdrage die aan de ouders gevraagd wordt voor verplichte kledij die omwille van een sociale finaliteit aangeboden wordt, niet op te nemen in de maximumfactuur. Deze afwijking is enkel mogelijk mits schriftelijk advies van de schoolraad.

§ 4. Voor de berekening van het maximumbedrag van de bijdrage in § 1, 3°, wordt vanaf 1 januari 2012 uitgegaan van het volgende basisbedrag voor het lager onderwijs : 360 euro.

Dit bedrag is per schooljaar aanpasbaar op basis van de gezondheidsindex van de maand maart van hetzelfde kalenderjaar waarin het schooljaar in kwestie begint volgens de volgende formule :

$N_x = 360(C_x/107,85);$

waarbij :

N_x gelijk is aan het geïndexeerde bedrag voor schooljaar x-y;

C_x de gezondheidsindex is van de maand maart van hetzelfde kalenderjaar (x) waarin het schooljaar begint;

107,85 de gezondheidsindex is van de maand januari 2008.

Hierbij wordt N_x afgerond naar het hoger gelegen geheel getal dat een veelvoud is van vijf.

Voor het kleuteronderwijs mag er geen bijdrage gevraagd worden voor meerdaagse extra-murosactiviteiten.

Artikel 27ter

§ 1. De kosten die niet vervat zitten in artikel 27bis, § 1, zijn niet onderworpen aan de maximumfactuur. Deze kosten worden kenbaar gemaakt in de bijdrageregeling. De gevraagde kostprijs moet steeds in verhouding zijn tot de geleverde prestatie.

§ 2. Na overleg binnen de schoolraad legt het schoolbestuur de lijst vast van bijdragen die aan de ouders kunnen worden gevraagd, zoals bepaald in artikel 27bis en § 1 van dit artikel evenals de afwijkingen die op deze bijdrageregeling worden toegekend.

Deze bijdragen kunnen niet in één keer aan de ouders gevraagd worden, maar enkel gespreid over minstens drie keer gedurende het schooljaar.

§ 3. Vragen in verband met de toepassing van de beginselen vermeld in de artikelen 27, 27bis en 27ter en klachten in verband met inbreuken op deze beginselen kunnen door iedere belanghebbende ingediend worden bij de Commissie Zorgvuldig Bestuur.

Artikel 37

§ 1. Een schoolbestuur moet, met uitzondering van de ziekenhuisscholen, voor elk van zijn scholen met toepassing van de regelgeving inzake medezeggenschap een schoolreglement opstellen dat de betrekkingen tussen het schoolbestuur en de ouders en leerlingen regelt.

§ 2. Voor het kleuteronderwijs bevat het schoolreglement ten minste de volgende elementen:

...

2° de bijdrageregeling bedoeld in artikel 27ter, § 2.

...

§ 3. Voor het lager onderwijs bevat het schoolreglement ten minste de volgende elementen:

...

7° de bijdrageregeling bedoeld in artikel 27ter, § 2;

...

§4. ...

§ 5. Voor materies waarbij ouders een individuele keuze kunnen maken, die door een regelgeving gegarandeerd wordt, kan die individuele keuze niet via het schoolreglement geregeld worden.

Artikel 37bis

§ 1. ...

§ 2. Voorafgaand aan een inschrijving biedt het schoolbestuur schriftelijk of via elektronische drager het pedagogisch project als vermeld in artikel 28, § 1, 2°, en 47, § 1, 1°, en het schoolreglement, vermeld in artikel 37, aan de ouders en de leerling aan en geeft hierbij, indien de ouders dit wensen, toelichting. Indien het schoolbestuur het pedagogisch project of het schoolreglement via elektronische drager ter beschikking stelt, vraagt het de ouders of ze een papieren versie wensen te ontvangen.

De inschrijving wordt genomen na ondertekening voor akkoord van de ouders van dit pedagogisch project en dit schoolreglement.

Bij elke wijziging van het pedagogisch project of het schoolreglement informeert het schoolbestuur de ouders schriftelijk of via elektronische drager over die wijziging en geeft hierbij, indien ouders dit wensen, toelichting. Ouders geven opnieuw schriftelijk akkoord. Ouders die erom verzoeken, ontvangen steeds een papieren versie van het pedagogisch project of het schoolreglement. Indien de ouders zich met de wijziging niet akkoord verklaren, dan wordt aan de inschrijving van het kind een einde gesteld op 31 augustus van het lopende schooljaar.

Een wijziging van het pedagogisch project of schoolreglement kan ten vroegste uitwerking hebben in het daaropvolgende schooljaar tenzij die wijziging het rechtstreekse gevolg is van nieuwe regelgeving.

§3. ...

** Omzendbrief BaO 2002/3 van 21 februari 2002 betreffende zorgvuldig bestuur in het basisonderwijs.*

** Omzendbrief BaO/2007/05 van 22 juni 2007 betreffende kostenbeheersing in het basisonderwijs.*

3.2. Beslissing

3.2.1. Uitvoering van de beslissing CZB/KL/KBO/2020/452

Zoals hoger gesteld, kwam de Commissie tijdens haar zitting van 14 juni 2021 tot de conclusie dat met de initiatieven die de verwerende partij had meegedeeld op 22 april 2021, nog geen passend gevolg aan haar beslissing nr. CZB/KL/KBO/2020/452 van 14 december 2020 was gegeven.

In haar schrijven van 12 juli 2021 vroeg de Commissie aan verwerende partij om uiterlijk tegen 31 augustus 2021 de volgende stappen te zetten en de Commissie hieromtrent te informeren middels de nodige stukken:

- *Het aanpassen van de communicatie naar de ouders met betrekking tot de materialen die kosteloos door de school moeten worden ter beschikking gesteld. Het voorleggen aan de Commissie van deze aangepaste communicatie.*
- *Het bezorgen aan de in dit dossier betrokken ouder van een gedetailleerde eindafrekening voor het schooljaar 2019-2020. Het voorleggen aan de Commissie van deze eindafrekening en de correspondentie terzake met de betrokken ouder.*
- *Het voorleggen aan de Commissie van een transparante modelrekening die vanaf het schooljaar 2020-2021 wordt gehanteerd en ouders duidelijkheid biedt omtrent de door de school aangerekende bijdragen.*
- *Het verschaffen van de gevraagde duidelijkheid aan de betrokken ouder inzake de kosten voor de schaatsuitstap, de zwemlessen, het busvervoer voor deze zwemlessen en het middagtoezicht. Het voorleggen aan de Commissie van de correspondentie terzake met de betrokken ouder.*
- *Het aanpassen van het beleid inzake de vrije giften, waarbij het vereiste vrijwillige karakter gegarandeerd wordt, en de Commissie daarover informeren middels het voorleggen van de nodige stukken. Het overmaken aan de Commissie van heldere informatie over door welke entiteit de giften worden geïnd en wie het beheer heeft over deze gelden.*
- *Het aanpassen van het schoolreglement op het vlak van het aanrekenen van kosten, na daarover voorafgaand te hebben overlegd met de schoolraad, en het voorleggen aan de Commissie van een voorstel van aangepast schoolreglement, samen met de verslagen van de schoolraad waaruit het vereiste overleg daarover blijkt.*

Het antwoord van de verwerende partij van 31 augustus 2021, wordt door de Commissie als volgt beoordeeld.

3.2.1.1. Kosten ten laste van de school

Zoals hoger is gebleken, had de Commissie reeds tijdens haar zitting van 14 juni 2021 aangenomen – op basis van de door verwerende partij voorgelegde bestelfacturen – dat de materialen die nodig zijn om de eindtermen te bereiken of de ontwikkelingsdoelen na te streven, inmiddels besteld werden.

Om volledig tegemoet te komen aan de vraag van de Commissie op dit punt, diende de verwerende partij echter ook werk te maken van een aangepaste communicatie rond de kosteloze terbeschikkingstelling van deze schoolmaterialen.

De verwerende partij verwijst hiervoor naar het schoolreglement 2020-2021 om aan te tonen dat de regel dat ouders vrijblijvend materialen kunnen aanschaffen is verwijderd.

De Commissie doelde met haar vraag tot aanpassing echter voornamelijk op de aparte communicatie die de verwerende partij haar had voorgelegd op 22 april 2021 inzake het

vrijblijvend aanschaffen van deze schoolmaterialen die aan de ouders werd gericht en die de volgende tekst bevatte:

Deel 1: Basismateriaal vrijblijvend aan te schaffen. Wordt ook door de school in de klas ter beschikking gesteld. Indien u dit toch aanschaft voor uw kind, gelieve het persoonlijk materiaal dan te naamtekenen.

Zo meldde de Commissie in haar schrijven van 12 juli 2021 dat het niet passend was dat de school expliciet communiceerde dat ouders deze materialen vrijblijvend zelf kunnen aanschaffen. Dergelijke communicatie legt immers een zekere druk op ouders om zelf in te staan voor de bewuste materialen, en dreigt een stigmatiserend effect te hebben ten opzichte van ouders die daarvoor niet de financiële middelen kunnen of willen vrijmaken.

Zoals de Commissie het begrijpt heeft de aangehaalde communicatie evenwel betrekking op het schooljaar 2020-2021. Op het eerste zicht is dan ook niet goed in te zien hoe de verwerende partij zich kan beroepen op het schoolreglement 2020-2021, daarbij stellende dat de regel dat ouders vrijblijvend materialen kunnen aanschaffen, is verwijderd.

Het is de Commissie niet duidelijk hoe de school met het oog op het inmiddels aangevatte schooljaar 2021-2022 de ouders heeft geïnformeerd over de terbeschikkingstelling van schoolmaterialen, via het schoolreglement dan wel opnieuw via een aparte communicatie, los van het schoolreglement.

Waar de Commissie besluit dat de verwerende partij is tegemoet gekomen aan de beslissing CZB/KL/KBO/2020/452 in de mate zij de nodige kosteloos ter beschikking te stellen materialen heeft besteld, beschikt zij niet over voldoende informatie – het schoolreglement 2021-2022 werd door de verwerende partij niet voorgelegd – om te kunnen nagaan of de communicatie van de school inzake deze materialen werd aangepast zoals dat door de Commissie was gevraagd.

3.2.1.2. Transparantie in facturatie

3.2.1.2.1. De Commissie verzocht de verwerende partij in haar schrijven van 12 juli 2021 om de nodige stukken voor te leggen die aantonen dat aan de betrokken ouder een gedetailleerde eindafrekening voor het schooljaar 2019-2020 werd bezorgd.

Als reactie op dit verzoek, maakte de verwerende partij op 31 augustus 2021 een eindafrekening over, waarin alle kosten voor het ganse schooljaar 2019-2020 zijn uiteengezet.

De Commissie merkt op dat niettegenstaande haar uitdrukkelijke vraag in die zin, geen correspondentie wordt voorgelegd waaruit blijkt dat de eindafrekening effectief werd overgemaakt aan de betrokken ouder.

Bovendien meent de Commissie dat de voorgelegde eindafrekening een gebrek aan transparantie vertoont. Zo wordt niet verduidelijkt welke concrete activiteiten gevat worden onder de scherpe en minder scherpe maximumfactuur, en lijkt de berekening van de exclusiviteitsbijdrage – die inmiddels geschrapt zou zijn – op het eerste zicht foutief te zijn, nu sprake is van een totale bijdrage van 50 EUR die zou zijn opgevraagd via 4 schijven van 10 EUR.

3.2.1.2.2. De Commissie verzocht in haar schrijven van 12 juli 2021 om een transparante modelrekening voor te leggen die vanaf het schooljaar 2020-2021 wordt gehanteerd en ouders duidelijkheid biedt omtrent de door de school aangerekende bijdragen.

Op 31 augustus 2021 maakte de verwerende partij een modelfactuur en een modeleindafrekening over. Deze acht de Commissie voldoende duidelijk en transparant.

3.2.1.3. Effectief gemaakte kosten

De verzoekster betwistte in haar klacht de gevraagde bijdragen voor de schaatsuitstap, de zwemlessen en het busvervoer voor deze zwemlessen en stelde zich daarnaast vragen over de (forfaitaire) kosten die werden aangerekend voor de middagopvang. De Commissie vroeg in haar beslissing van 14 december 2020 de begroting van de gevraagde bijdragen voor deze diensten en activiteiten aan de ouder te verduidelijken en desgevallend te corrigeren. De Commissie stelde in dat verband dat van de verwerende partij werd verwacht aan te tonen dat de aangerekende bedragen overeenstemmen met effectief gemaakte kosten.

De Commissie kwam tijdens de zitting van 14 juni 2021 bij de beoordeling van het antwoord van verwerende partij van 22 april 2021 tot de vaststelling dat op dit punt weinig concrete informatie werd voorgelegd en uit dit antwoord niet was op te maken of aan de betrokken ouder de gevraagde, gedetailleerde duidelijkheid werd verschaft inzake de kosten van de geleverde diensten en activiteiten.

De Commissie verzocht in haar schrijven van 12 juli 2021 de verwerende partij dan ook nogmaals om correspondentie met de betrokken ouder voor te leggen waaruit blijkt dat aan de ouder de gevraagde verduidelijking werd geboden.

Waar de verwerende partij zich in haar antwoord van 31 augustus 2021 beperkt tot het voorleggen van enkele facturen voor het gebruik van het zwembad en een aantal loonbrieven van personeelsleden die instaan voor de opvang, moet de Commissie vaststellen dat de verwerende partij op dit punt opnieuw weinig concrete informatie voorlegt.

Niettegenstaande de uitdrukkelijke vraag van de Commissie in die zin in het schrijven van 12 juli 2021, wordt geen correspondentie met de betrokken ouder voorgelegd waarin duidelijkheid wordt verschaft over de kosten voor de schaatsuitstap, de zwemlessen, het busvervoer voor deze zwemlessen en het middagtoezicht.

3.2.1.4. Vrije gift

De Commissie heeft in haar beslissing van 14 december 2020 gesteld dat het door de school gehanteerde systeem inzake de vrije gift in zijn huidige vorm niet de vereiste vrijwilligheid garandeert. Om geloofwaardig te maken dat ouders in volle vrijheid kunnen kiezen om deze gift al dan niet te betalen, diende de school volgens de Commissie werk te maken van een voldoende transparante regeling en communicatie hieromtrent.

De Commissie vroeg verder meer duidelijkheid te verlenen over welke entiteit (de school of het oudercomité?) deze giften int en beheert. De Commissie stelde in dat verband dat het niet past dat de school zelf op gestructureerde wijze de vrijwillige giften int of op enige andere wijze de indruk wekt dat ouders verplicht zijn om dergelijke bijdragen te betalen.

De Commissie stelde op 14 juni 2021 vast dat uit het antwoord van verwerende partij van 22 april 2021 geen wijziging van de werkwijze inzake het opvragen van de vrijwillige giften bleek.

Er was enkel sprake in het verslag van de schoolraad van 29 maart 2021 van het vage voornemen om zo snel mogelijk ‘los te komen van de vrijwillige giften’ (zie 5.3.2.6. verweerschrift, punt 5.b. bijlage 4).

De Commissie herhaalde dan ook haar vraag om werk te maken van een aanpassing van het beleid inzake de vrije giften, waarbij het vereiste vrijwillige karakter gegarandeerd wordt, en de Commissie daarover te informeren. De Commissie verzocht verder nogmaals heldere informatie over te maken over door welke entiteit de giften worden geïnd en wie het beheer heeft over deze gelden.

De verwerende partij stelt in haar antwoord van 31 augustus 2021 dat de vrijwillige giften volledig werden verwijderd uit het schoolreglement en dat vriendenkring en oudercomité zich engageren om giften in te zamelen, wat volledig los staat van de schoolwerking. Concreet betekent dit dat er vanuit de school geen giften zullen gevraagd worden.

De Commissie stelt vast dat de verwerende partij in haar antwoord verwijst naar het schoolreglement 2020-2021, dat reeds eerder aan de Commissie was bezorgd. Er valt evenwel moeilijk in te zien hoe de verwerende partij zich voor wat betreft dit punt kan beroepen op het schoolreglement 2020-2021, dat in voege was op het moment dat blijkens het op 22 april 2021 ontvangen verslag van de schoolraad van 29 maart 2021 het door de Commissie bekritiseerde systeem van de vrije gift nog steeds in werking was (in dat verslag is immers sprake van het voornemen om ‘los te komen van de vrijwillige giften’).

De Commissie meent dan ook dat nu haar geen schoolreglement van het inmiddels aangevatte schooljaar 2021-2022 werd voorgelegd, zij over onvoldoende aanwijzingen beschikt dat het beleid van de school inzake de vrije giften werd aangepast zoals gevraagd.

3.2.1.5. Aanpassing schoolreglement

De Commissie vroeg in haar beslissing van 14 december 2020 de verwerende partij om in het kader van een algehele verbetering van het kostenbeleid mee te delen in welke zin, na daartoe te hebben overlegd met de schoolraad, het schoolreglement zou worden aangepast. Daarbij werd gevraagd een voorstel van aangepast schoolreglement voor te leggen, samen met de verslagen van de schoolraad waaruit het vereiste overleg daarover blijkt.

In het verslag van de schoolraad van 29 maart 2021 – dat op 22 april 2021 reeds aan de Commissie werd overgemaakt – was onder het punt 4. ‘Schoolreglement 2022 => wijzigingen verwacht?’ enkel het volgende vermeld: *‘Te bekijken: maar enkel verduidelijkingen, geen grote wijzigingen.’* Aan de Commissie werd geen voorstel van aangepast schoolreglement, samen met de verslagen van de schoolraad waaruit het vereiste overleg daarover blijkt, voorgelegd. De Commissie herhaalde in haar schrijven van 12 juli 2021 dan ook haar vraag op dit punt.

De verwerende partij maakte op 31 augustus 2021 het verslag van de schoolraad van 29 maart 2021 opnieuw over, waarbij in dit verslag de tekst onder punt 5’. Varia > b. Schoolfactuur: vermelding en verdeling posten’ zoals vermeld in de versie die de Commissie eerder was overgemaakt op 22 april 2021 blijkt te zijn vervangen door volgende passage:

“Problemen:

- 1. Te weinig details over factuur, wat met de uitstappen, 3 pagina’s in 1 enveloppe...*
- 2. Eindafrekening tijdig laten gebeuren*
- 3. Dit jaar: geen exclusiviteitsbijdrage meer=>positief!*

4. *Herfstvakantie is mee gerekend in (W) voor het middagtoezicht. Dit wordt rechtgezet* 5. *Commissie Zorgvuldig Bestuur legt enkele verplichtingen op:*

1. *Kosten ten laste van de school*

- *De school voorziet zelf materialen om de eindtermen te bereiken of de ontwikkelingsdoelen na te streven*

- *Aanpassingen in het schoolreglement*

- *Verwijdering regel uit het schoolreglement dat de ouders vrijblijvend materialen kunnen aanschaffen.*

- *Verwijdering regel uit het schoolreglement dat de leerlingen een eigen laptop moeten aanschaffen*

2. *Transparantie in facturatie*

- *Aanpassing facturatie*

- *Raming kosten per uitstap*

- *Eindafrekening*

- *Eindafrekening met de effectief gemaakte kosten*

- *Terugbetalingen latere gebeurtenissen voor 31/8 van het betreffende schooljaar*

3. *Vrijwillige giften*

- *Volledige verwijdering uit het schoolreglement*

- *Vriendenkring en oudercomité engageren zich om giften in te zamelen, maar dit staat volledig los van de schoolwerking. Concreet betekent dit dat er vanuit de school geen giften zullen gevraagd worden.*

4. *Aanpassing schoolreglement*

a. *Bovenstaande wijzigingen worden positief geadviseerd door de schoolraad"*

De handelwijze van de verwerende partij op dit punt roept ernstige vragen op. Waar de Commissie eerder een verslag van de schoolraad van 29 maart 2021 ontving waarin geen sprake was van een overleg over aanpassingen in het schoolreglement, kan een loutere aanpassing van dit verslag niet geloofwaardig doen overkomen dat op 29 maart 2021 daadwerkelijk overleg heeft plaatsgevonden rond de vermelde punten, te meer nu de in het verslag opgenomen passage lijkt te zijn gebaseerd op de vragen zoals de Commissie die had geformuleerd in het later gedateerde schrijven van 12 juli 2021. Maar daarnaast moet ook worden vastgesteld dat de Commissie geen aangepast schoolreglement voor het schooljaar 2021-2022, waarop het vermeende overleg dan betrekking zou moeten gehad hebben, wordt voorgelegd. De verwerende partij beperkt zich opnieuw tot het voorleggen van het eerder overgemaakte schoolreglement 2020-2021, zijnde het reglement dat reeds van toepassing was op het ogenblik dat de Commissie haar beslissing CZB/KL/KBO/2020/452 heeft uitgebracht, en waarin gevraagd werd een voorstel van aangepast schoolreglement voor te leggen.

Er dient dan ook te worden besloten dat op dit punt niet werd tegemoet gekomen aan de vraag van de Commissie.

3.2.1.6. Conclusie m.b.t. de uitvoering van de beslissing CZB/KL/KBO/2020/452

Op grond van de vaststellingen en overwegingen onder de vorige randnummers, is de Commissie van oordeel dat niet werd tegemoet gekomen aan haar beslissing CZB/KL/KBO/2020/452. Nu de verwerende partij nalaat enige correspondentie in die zin voor te leggen, is geen ander besluit mogelijk dan dat niet werd tegemoet gekomen aan de vraag van de Commissie om de betrokken ouder transparantie te bieden rond de haar aangerekende kosten middels het bezorgen van een gedetailleerde eindafrekening voor het schooljaar 2019-2020 en

het verschaffen van duidelijkheid omtrent de begroting van een aantal betwiste kosten (schaatsuitstap, zwemmen, middagtoezicht). Waar de Commissie dan weer vroeg om werk te maken van een algehele verbetering van het kostenbeleid, en vroeg om op dat vlak over te gaan tot een aanpassing van het schoolreglement na daarover te hebben overleg met de schoolraad, werd de Commissie geen voorstel van aangepast schoolreglement bezorgd en toont de verwerende partij ook niet op een geloofwaardige wijze aan dat daaromtrent reeds daadwerkelijk zou zijn overlegd met de schoolraad.

3.2.2. Sanctieregeling

3.2.2.1. Algemeen

Artikel VII.5 codificatie sommige bepalingen voor het onderwijs van 28 oktober 2016 bepaalt dat de Commissie, wanneer zij oordeelt dat een klacht gegrond is, kan beslissen om een gedeeltelijke terugbetaling van de werkingsmiddelen van de betrokken school op te leggen. De terugvordering of inhouding kan echter niet meer bedragen dan 10 procent van deze werkingsmiddelen en kan er niet toe leiden dat het aandeel in de werkingsmiddelen dat bestemd is voor personeelsaangelegenheden in absolute cijfers kleiner wordt dan wanneer de maatregel niet zou getroffen zijn.

Deze sanctie wordt slechts uitvoerbaar de dag nadat de termijn om beroep in te stellen bij de Vlaamse regering verstreken is.

Voorafgaandelijk aan het opleggen van een sanctie nodigt de Commissie het betrokken schoolbestuur uit om de bestreden rechtshandeling in te trekken of te herzien of in een passende genoegdoening te voorzien.

3.2.2.2. Toepassing

De verwerende partij werd door de Commissie uitgenodigd om uiterlijk binnen de 2 maanden na de ontvangst van de beslissing CZB/KL/KBO/2020/452 van 14 december 2020 mee te delen hoe zij aan de beslissing van de Commissie gevolg heeft gegeven of plant te geven. Zoals blijkt uit het overzicht onder punt 1.3.2. van deze beslissing, heeft de Commissie nadat zij tijdens haar zitting van 14 juni 2021 van oordeel was dat uit het antwoord van verwerende partij van 22 april 2021 niet bleek dat passend was tegemoet gekomen aan de beslissing van de Commissie, de verwerende partij middels het schrijven van 12 juli 2021 opnieuw uitgenodigd een aantal concrete stappen te zetten en aldus een bijkomende mogelijkheid geboden om werk te maken van initiatieven in uitvoering van de beslissing van de Commissie.

Zoals hoger gebleken, is de verwerende partij niettegenstaande de herhaalde expliciete vraag van de Commissie in die zin, in gebreke gebleven om de betrokken ouder transparantie te bieden rond de kosten die haar werden aangerekend tijdens het schooljaar 2019-2020. Waar de Commissie in dit verband vroeg om de ouder een gedetailleerde eindafrekening te bezorgen waaruit duidelijk de effectieve kost blijkt van de activiteiten en diensten die haar kinderen hebben ontvangen, en daarnaast een nadere verantwoording van een aantal betwiste bijdragen (schaatsuitstap, zwemlessen, middagtoezicht), blijkt uit niets dat de verwerende partij dit effectief heeft gedaan. De verwerende partij heeft nagelaten de Commissie ook maar enige correspondentie met de betrokken ouder voor te leggen. De verwerende partij schiet aldus ernstig tekort aan haar plicht tot het voeren van een transparante facturatie.

Daarnaast sprak de Commissie duidelijk de verwachting uit dat de verwerende partij werk zou maken van een algehele verbetering van haar kostenbeleid, rekening houdend met de

aanbevelingen van de Commissie. De Commissie gaf aan dat daaromtrent overleg zou moeten plaatsvinden met de schoolraad en dat een toekomstig kostenbeleid een neerslag zou moeten vinden in een aangepast schoolreglement. De verwerende partij mag dan misschien een aantal punctuele aanpassingen hebben doorgevoerd – hier kan bijvoorbeeld worden verwezen naar de voorgelegde modelfactuur die voortaan zal worden gehanteerd –, er blijkt evenwel uit niets dat een globale oefening heeft plaatsgevonden omtrent een verbetering van het beleid van de verwerende partij inzake het aanrekenen van kosten. De Commissie ontving in dit verband niet het gevraagde voorstel van aangepast schoolreglement waaruit de krijtlijnen van dergelijk kostenbeleid zouden kunnen blijken. Evenmin werd op een geloofwaardige wijze aangetoond dat omtrent het kostenbeleid een daadwerkelijk overleg met de schoolraad heeft plaatsgevonden.

De Commissie ziet zich dan ook genoodzaakt tot het opleggen van een sanctie. Voor de Commissie dient deze sanctie ten aanzien van de verwerende partij als een ernstig signaal te dienen om zich te bezinnen over haar verantwoordelijkheid inzake het naleven van de onderwijsregelgeving, en in het bijzonder de principes inzake het aanrekenen van schoolkosten. Een sanctie waarvan de verwerende partij daadwerkelijk de effecten ondervindt is dan ook gepast.

De Commissie beslist op grond van art. VII.5 codificatie sommige bepalingen voor het onderwijs van 28 oktober 2016 dat de verwerende partij drie procent (3%) van de toegekende werkingsmiddelen voor het lopende werkingsjaar moet terugbetalen. Deze sanctie wordt opgelegd onder de opschortende voorwaarde dat de verwerende partij niet binnen een termijn van twee maanden na de ontvangst van deze beslissing alsnog is overgegaan tot voorleggen van duidelijke en transparante communicatie aan de betrokken ouder inzake de begroting van de betwiste kosten en de eindafrekening voor het schooljaar 2019-2020, en het voorleggen van het aangepaste schoolreglement voor het schooljaar 2021-2022, samen met de verslagen van de schoolraad inzake voorafgaand overleg daarover, waaruit blijkt dat een kostenbeleid wordt gevoerd overeenkomstig de aanbevelingen van de Commissie.

Aldus wordt de verwerende partij nog een ultieme kans geboden de effectieve uitvoering van deze sanctie te vermijden.

3.2.3. De Commissie komt tot de volgende beslissing:

De verwerende partij is niet tegemoet gekomen aan de vraag van de Commissie om in uitvoering van de beslissing CZB/KL/KBO/2020/452, de betrokken ouder de nodige transparantie te bieden rond de aangerekende kosten in het schooljaar 2019-2020 middels een gedetailleerde eindafrekening en een nadere verantwoording van de door deze ouder betwiste bijdragen.

De verwerende partij toont ook niet aan werk te hebben gemaakt van een globale verbetering van haar kostenbeleid. Het in dit verband opgevraagde voorstel van aangepast schoolreglement werd niet voorgelegd.

Aan de verwerende partij wordt op grond van art. VII.5 codificatie sommige bepalingen voor het onderwijs van 28 oktober 2016 de sanctie opgelegd van de terugbetaling van 3 procent (3%) van de toegekende werkingsmiddelen voor het lopende werkingsjaar. Deze sanctie wordt opgelegd onder de opschortende voorwaarde dat de verwerende partij niet binnen een termijn van twee maanden na de ontvangst van deze beslissing alsnog is overgegaan tot het voorleggen van duidelijke en transparante communicatie aan de betrokken ouder inzake de begroting van de betwiste kosten en de eindafrekening voor het schooljaar 2019-2020, en het voorleggen van

het aangepaste schoolreglement voor schooljaar 2021-2022, samen met de verslagen van de schoolraad inzake voorafgaand overleg daarover, waaruit blijkt dat een kostenbeleid wordt gevoerd overeenkomstig de aanbevelingen van de Commissie.

4. BEROEP

Tegen een beslissing van de Commissie kan binnen een termijn van zestig kalenderdagen die ingaat de tweede dag na de postdatum van de betekening van deze beslissing, bij aangetekend schrijven een beroep bij de Vlaamse Regering, in de persoon van de Minister van Onderwijs ingesteld worden (met een afschrift aan het secretariaat van de Commissie).

Brussel, 6 september 2021

Frederik Stevens
Waarnemend Secretaris

Bengt Verbeeck
Voorzitter

